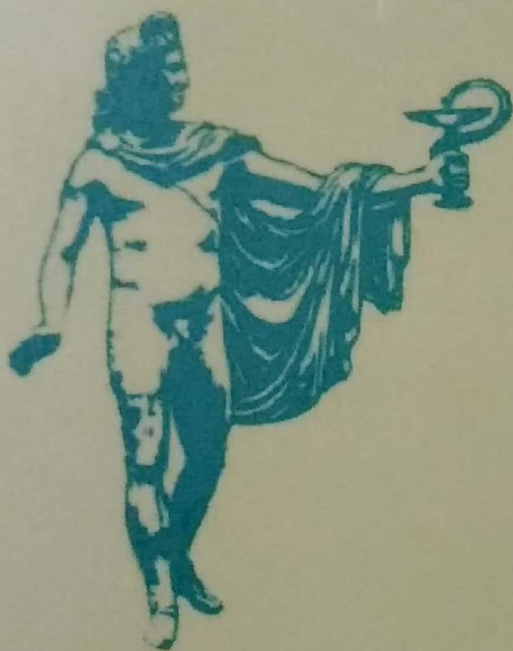

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

Збірник наукових праць

ВІННИЦЯ - 2013

УДК 769/799(06)

ББК 75я5

Ф 50

Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. Випуск 15/
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
головний редактор В.М. Костюкевич. – Вінниця: ТОВ «Ландо ЛТД», 2013. – 641 с.

Редакційна колегія

Головний редактор: доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
В.М. Костюкевич.

Відповідальний секретар: кандидат педагогічних наук, доцент П. С. Данчук.

Члени редакційної колегії:

Ахметов Р. Ф.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Белканія Г. С.	доктор медичних наук, професор
Драчук А. І.	кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Козлова К. П.	кандидат педагогічних наук, професор
Куц О. С.	доктор педагогічних наук, професор
Сметанський М. І.	доктор педагогічних наук, професор
Сущенко Л. П.	доктор педагогічних наук, професор
Фурман Ю. М.	доктор біологічних наук, професор
Цьось А. В.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Шахов В. І.	доктор педагогічних наук, професор
Яковлів В. Л.	кандидат педагогічних наук, доцент

**Збірник рекомендовано до друку вченою радою
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
протокол № 10 від 24.04.2013 р.**

**Збірник затверджено ВАК України як фахове видання
у галузі фізичного виховання і спорту:
постанова президії ВАК України
від 10.02.2010 р. №1-05/1**

У збірнику наукових праць з галузі фізичної культури і спорту висвітлюється теоретичні й прикладні аспекти фізичного виховання і спорту різних груп населення, медико-біологічні проблеми фізичного виховання та фізичної реабілітації, розкриваються закономірності спортивного виховання.

Реєстраційний № KB 8415
від 06.03.2008 р.

© Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського

За достовірність інформації відповідальність несуть автори статей.

ЗМІСТ

Зміст.....3

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ І ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

<i>Атаманюк Світлана, Чмихал Аліна, Шеховцова Катерина, Сокол Анастасія</i> Комплексний підхід до проведення занять оздоровчою аеробікою, як виду фізичної релаксації.....	13
<i>Бабачук Юлія, Матяш Аліна</i> Ставлення до занять з фізичного виховання студентів Глухівського Національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.....	16
<i>Батечко Дмитро, Яковенко Артем, Реут Євген</i> Вивчення динаміки рухових якостей та функціональних показників студентів гірничих спеціальностей під впливом фізичних вправ.....	19
<i>Бочарова Віра, Дуб Ігор, Рудницький Валерій</i> Організація фізичного виховання студентів з використанням спортивно-оздоровчих технологій.....	24
<i>Буланов Олег, Хлібурад Віталій, Харченко Анатолій</i> Теоретичні основи формування рухових умінь і навичок у студентів в процесі фізичного виховання.....	29
<i>Вареник Олег</i> Організаційні перспективи залучення різних верств населення до рухової активності на місцевому рівні.....	34
<i>Василюк Василь</i> Професійна спрямованість освітньо-виховного процесу з фізичної культури.....	39
<i>Власов Григорій</i> Питання науково-методичного забезпечення формування здорового способу життя студентів-медиків у процесі професійної підготовки.....	45
<i>Гавриленко Інна, Прус Леся</i> Організаційно-методичні засади використання оздоровчого тренування (аеробіка).....	50
<i>Галан Ярослав</i> Мотивація школярів до занять в гуртках зі спортивного орієнтування.....	54
<i>Герасименко Світлана</i> Проблеми формування здорового способу життя студентської молоді.....	58
<i>Глущенко Наталія</i> Особливості фізичної підготовленості чоловіків першого зрілого віку та їх готовність до плавання в процесі кондиційного тренування.....	62

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДВИГАТЕЛЬНЫХ УМЕНИЙ И НАВЫКОВ У СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ

Олег Буланов, Виталий Хлибурад, Анатолий Харченко

*Чернивецкий национальный педагогический университет имени Т.Г. Шевченко
Чернивовский государственный технологический университет*

Рассмотрены теоретические основы формирования двигательных умений и навыков в процессе физического воспитания. Сопоставлены мнения ученых о понятиях «умение» и «навык». Отмечено о ведущей роли педагога физического воспитания в процессе формирования двигательных умений и навыков, важности владения им теоретических и прикладных знаний данного процесса. Высококлассный специалист должен быть осведомленным к процессам, которые протекают в организме, под воздействием многократного повторения упражнений, которые изучаются, строит рациональный педагогический процесс формирования двигательных умений и навыков студентов.

Ключевые слова: двигательные умения и навыки, студенты, физическое воспитание.

STUDENTS HAVE THEORETICAL BASES OF FORMING OF MOTIVE ABILITIES AND SKILLS IN THE PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION

Oleg Bulanov, Vitaly Hliburad, Anatoly Kharchenko

*Chernihiv State Pedagogical University named after Taras Shevchenko
Chernihiv State Technological University*

Theoretical bases of forming of motive abilities and skills are considered in the process of physical education. Opinions of scientists are confronted that to the concepts «ability» and «skill». It is noticed about the leading role of teacher of physical education in the process of forming of motive abilities and skills and importance of domain them of theoretical and applied knowledges of this process. Highly a class specialist must be well-informed to the processes which flow in an organism, under act of multiple reiteration of exercises which are studied, builds a rational pedagogical process formings of motive abilities and skills of students.

Key words: motive abilities and skills, students, physical education.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ ДО РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Олег Вареник

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. Серед ключових проблем, що на сьогодні стримують розвиток системи спорту для всіх на місцевому рівні є відсутність, або недостатність задіяння дієвих організаційно-управлінських механізмів, які сприяли б підвищенню популярності рухової активності серед населення, і як наслідок, зростання кількості осіб, залучених до спорту для всіх. Одним із таких механізмів є використання системи організаційної взаємодії між усіма структурами місцевого рівня, що чинять прямий, чи опосередкований вплив на цей процес. Важливим етапом в процесі налагодження організаційної взаємодії в системі спорту для всіх на муніципальному рівні є вибір конкретної організаційно-правової форми, в межах якої необхідно будувати процес подальших взаємовідносин між суб'єктами системи спорту для всіх.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначена проблематика стала предметом наукових досліджень науковців в сфері фізичної культури і спорту [3; 4; 6; 7], державного управління [2], освіти [8], охорони здоров'я [5], соціології [9; 10]; економіки [1]. Визначено основні теоретико-методологічні засади налагодження організаційної взаємодії в різних сферах суспільних відносин, окреслено перспективні напрями щодо вибору тих, чи інших організаційно-правових форм таких взаємовідносин. Уточнюючи вид і зміст корпоративних цілі, стратегії, завдання, функції та методи організації здоров'язберігаючих та здоров'явідтворювальних технологій, інституалізують механізми їх взаємодії на рівні муніципальних утворень [2]. На нашу думку, недостатньо вивченою на сьогодні залишається проблема застосування конкретних організаційно-правових форм в практиці системи спорту для всіх на муніципальному рівні.

Зв'язок теми з важливими науковими та практичними завданнями. Дослідження виконано згідно «Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр.»

Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» (номер держреєстрації 0111U001735).

Формулювання мети статті (постановка завдання). Метою статті є висвітлення перспективних напрямів вдосконалення організаційної взаємодії в системі спорту для всіх на місцевому рівні, що були виявлені в процесі наукового дослідження. Для досягнення мети цього напрямку дослідження, постала необхідність вирішення таких завдань:

- проаналізувати аспекти щодо використання конкретних організаційно-правових форм взаємодії;
- виявити перспективні напрями підвищення ефективності використання організаційної взаємодії в системі спорту для всіх на місцевому рівні;
- виявити ті організаційно-правові форми взаємодії, використання яких в системі спорту для всіх дозволить підвищити її ефективність.

Методи, організація дослідження. В ході теоретичного дослідження було застосовано системний метод, із використанням синергетичного та корпоративного підходів. Як один із сучасних та найбільш перспективних застосовувався кластерний підхід до вибору конкретних організаційно-правових форм організаційної взаємодії між суб'єктами системи спорту для всіх на муніципальному рівні.

Результати досліджень та їх обговорення. Налагодження процесу взаємодії, як показують наші дослідження, необхідно розглядати в трьох основних аспектах: соціальному, економічному, правовому, кожен з яких, як показано на рис.1, визначає конкретні форми взаємодієвзаємосунків.

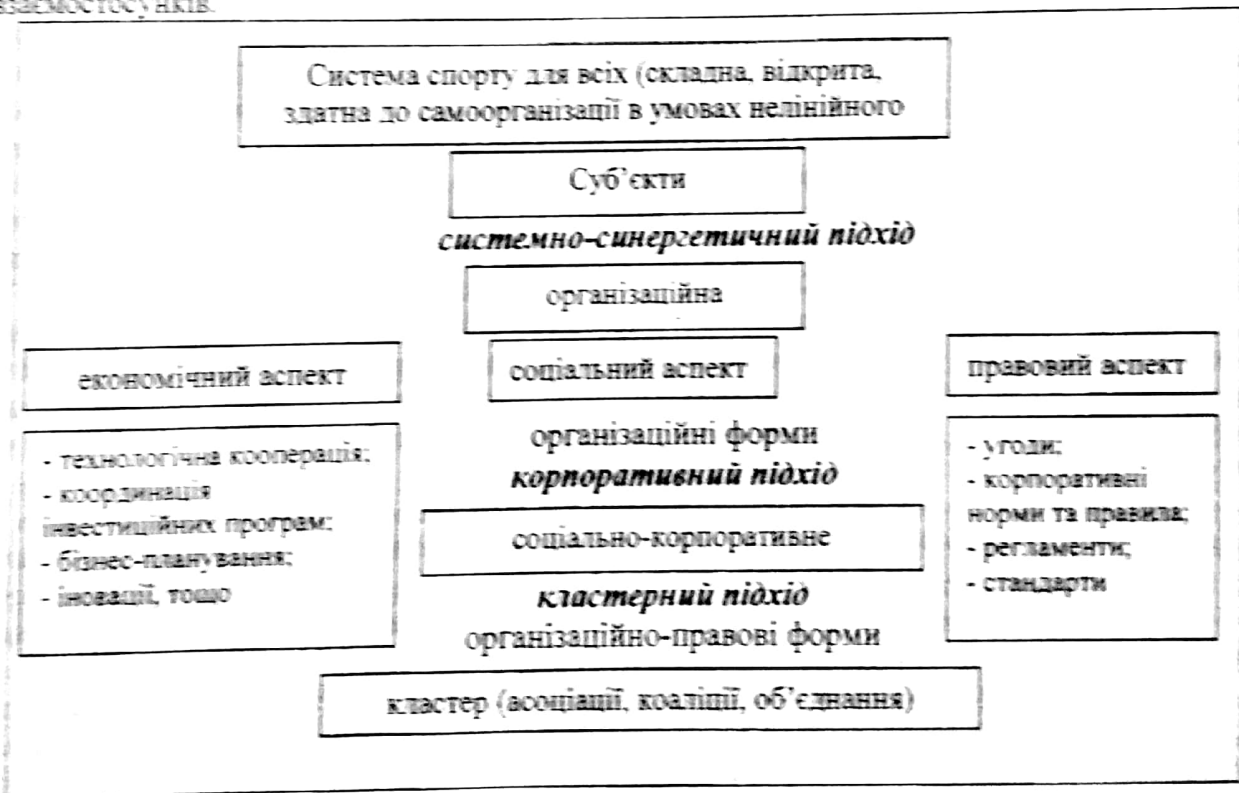

Рис. 1 Системоутворюючі компоненти організаційної взаємодії в системі спорту для всіх на муніципальному рівні

Нині в Україні відбувається інтеграція сфери фізичної культури і спорту у ринкове середовище. Це об'єктивно веде до виникнення в ній якісно нових процесів та явищ. Відбуваються істотні зміни у системі соціально-економічних відносин і у системі спорту для всіх, утворюються нові форми власності та форми господарювання, що активно впливає на поведінку всіх учасників фізкультурно-спортивної діяльності.

Система спорту для всіх також відчуває на собі процес комерціалізації, до якої науковці на сьогодні висловлюють неоднозначне ставлення [6]. Постає необхідність не лише зафіксувати

та описати соціально-економічні відносини, які склались у системі спорту для всіх на муніципальному рівні, але й виявити ті компоненти організаційної взаємодії суб'єктів системи спорту для всіх, яким притаманні властивості адаптації до вимог ринкового середовища. Впливаючи на ці компоненти, стало б можливим забезпечувати збереження та розвиток рухової активності населення як фактора, що значною мірою впливає на стан здоров'я сучасного суспільства. Актуальним є пошук таких організаційно-правових форм взаємодії, котрі дозволили б об'єднати зусилля всіх суб'єктів системи спорту для всіх, включаючи їх до кола осіб (стейкхолдерів), зацікавлених у результатах такої взаємодії.

Важливість правової складової у процесі налагодження організаційної взаємодії полягає в тому, така організація взаємостосунків між різними суб'єктами муніципального рівня не можлива без розробки і ухвалення різного роду документів, що обмежують рамки повноважень та описують норми поведінки учасників взаємодії при здійсненні сумісної діяльності, конкретизують форму і порядок відносин між ними.

Але, враховуючи те, що система спорту для всіх в першу чергу розглядається нами як соціальна, цей аспект є для нас визначальним в контексті нашого дослідження. За теоретико-методологічну основу побудови наукового дослідження нами взято, як зазначалось вище, системно-синергетичний підхід. Відносно вибору організаційних форм взаємодії, пропонується корпоративний підхід, що базується на партнерських відносинах. Корпоратизм, як тип соціальної і духовної організації суспільства, розглядається багатьма вченими як дієвий та перспективний засіб, що дозволяє консолідувати зусилля людей у соціальний спосіб організації суспільної праці [1; 2].

Системний аналіз сутності процесів та явищ віддає беззаперечну перевагу використанню принципу системності. В свою чергу синергетичний підхід акцентує увагу на дослідженні об'єктів за принципом розвитку. Тому доцільним є визначення властивостей корпорації як системи у контексті виявлення рушійних сил її розвитку.

За визначенням Н.Бичкової, корпорація являє собою відкрити, здатну до самоорганізації в умовах нерівномірного темпу розвитку економічних процесів, систему ресурсів та учасників корпоративних відносин, що взаємодіють між собою у процесі досягнення поставленої мети шляхом реалізації цільових функцій системи. [1].

Значний період часу корпоративне управління розглядалося переважно з позицій економічних відносин, що базуються на акціонерному капіталі. Пізніше воно стало глумачитись і як тип соціальної та духовної організації окремих спільнот, за яким їх члени стають співвласниками, активно включаються в управління і заробляють на свої різноманітні потреби, серед яких соціальні часто виходять на перший план.

Найбільш розповсюдженою організаційною формою реалізації корпоративних відносин і корпоративного управління, є соціальне партнерство. За визначенням Бобровської О.Ю., «це особливий соціальний інститут, на основі якого реалізується певний тип соціальних відносин, спрямованих на розвиток консенсусу й отримання позитивного результату в процесі взаємодії суб'єктів – партнерів цієї взаємодії»[2].

Основоположники теорії соціального партнерства, а також сучасні дослідники вказують на такі основні принципи соціального партнерства (рис. 2): законність, добровільність, рівноправність сторін, паритет представництва, взаємоповага, взаємні поступки, самообмеження заради досягнення спільних цілей та ін.[2; 5].

Як свідчить досвід країн з розвинутою ринковою економікою, соціальне партнерство значно ефективніше від тих організаційних форм, що базуються на адміністративному примусі та навіть на економічній зацікавленості.

Досвід зарубіжних країн свідчить, що ступінь розвиненості соціального партнерства залежить від ряду факторів:

- а) ступінь демократизації управління виробництвом;
- б) рівень життя більшості населення і ступінь диференціації доходів;
- в) психологічні передумови і культурні традиції в суспільстві.

Реалізація координаційних заходів соціально-корпоративного партнерства на рівні місцевого самоуправління потребує досконалих і прогресивних організаційно-правових форм їх

здійснення. Серед таких останнім часом в різних сферах соціально-економічної діяльності суспільства набуває популярності використання кластерних зв'язків. Створення кластерів розглядається багатьма дослідниками як прогресивний, еволюціонуючий шлях розвитку муніципалітетів

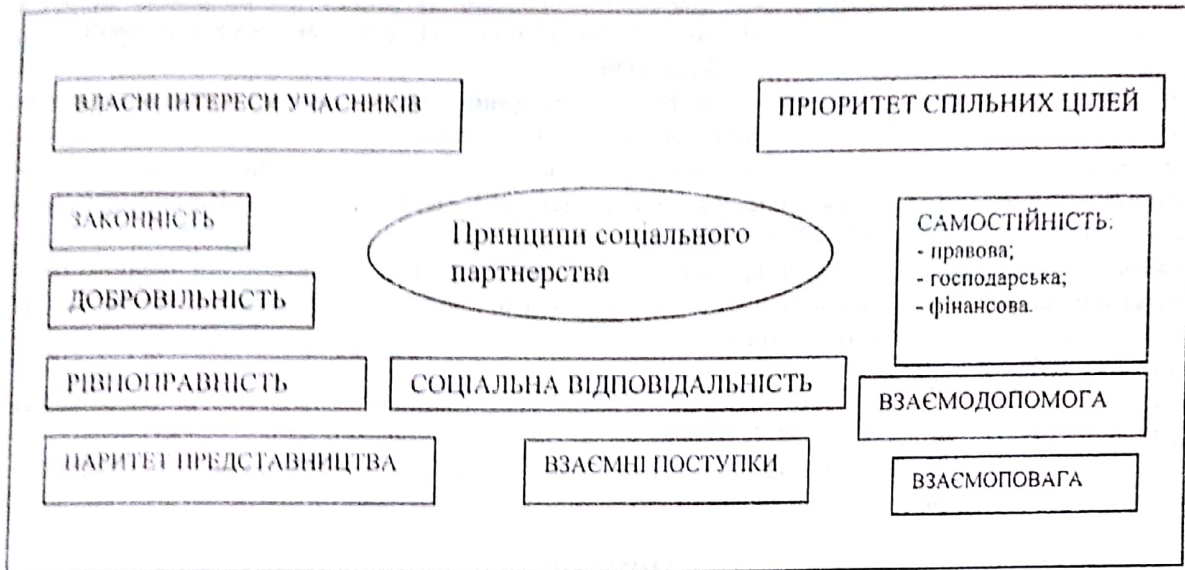

Рис 2. Корпоративні принципи соціального партнерства

Найбільш повним стосовно соціальної сфери діяльності суспільства, на нашу думку, є визначення кластеру, запропоноване О.І Мартинюк: «мережева система організацій та підприємств, спеціалізованих постачальників, наукових центрів, управлінь регіонального розвитку, самоврядних громадських організацій з метою виконання певної місії». Зв'язки між ними можуть мати технологічний характер (між відділеннями, що доповнюють одне одного), або доповнюючий та підтримуючий [5].

Новим є утворення соціальних кластерів, котрі, як вказує О.Ю.Бобровська, можуть створюватись у будь-якій сфері соціального спрямування: освіти, охороні здоров'я, транспорті, житлово-комунальному господарстві та інших галузях, до яких можна віднести також систему спорту для всіх. За формою організації в системі спорту для всіх кластери можуть мати вигляд асоціацій та коаліцій та інших утворень.

Спільна ефективність міжгалузевої взаємодії на основі кластерних зв'язків перевищує сумарну ефективність окремих сфер впливу на стан здоров'я населення, «саме кластерний характер міжгалузевої взаємодії в забезпеченні прийняттого рівня суспільного здоров'я населення може вважатися основою ефективного реформування цієї системи» [5].

Основні висновки з виконаної роботи та перспективи подальших досліджень. Таким чином, можна стверджувати, що сучасні сформовані тенденції управління складними системами вимагають переходу на новий управлінський рівень, в основу якого покладено системно-синергетичний підхід. Соціальне партнерство, що зарекомендувало себе як прогресивна організаційна форма реалізації корпоративних відносин в соціальному секторі муніципального управління. В свою чергу, дієвим для налагодження організаційної взаємодії між усіма зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) в практиці управління спортом для всіх на муніципальному рівні може стати досвід створення таких організаційно-правових та функціональних форм як кластери у вигляді асоціацій, коаліцій, об'єднань громадян.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бичкова Н.В. Стійкість розвитку сучасної корпорації у контексті системно-синергетичного підходу. / Н.В. Бичкова. - Вісник Хмельницького національного університету 2010, № 3. Т. 2
2. Бобровська О. Ю. Методичні засади корпоративного управління соціальною сферою : навч. посіб. / О.Ю. Бобровська. - Д.: ДДТУ, 2010. - 262 с.

3. Дутчак М.В. Спорт для всіх в Україні: теорія та практика./М.В. Дутчак - Київ: Олімпійська література, 2009. - 280 с.
4. Куделко В.Е. Організація і технологія управління фізичною культурою та спортом у системі районного територіально-адміністративного утворення: Автореф. дис. к.н.ф.і.з.вих.: 24.00.02/ХДАФК. - Харків, 2005. - 20с.
5. Мартишок О.І. Розвиток міжгалузевої взаємодії у державному управлінні охороною здоров'я населення України. - Дис. к. н. з державного управління - Національна академія державного управління при Президентіві України. - Київ, 2006. - 20 с.
6. Мічуда Ю.П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування та розвитку./Ю.П. Мічуда - К.: Олімпійська література, 2007. - 216 с.
7. Новокрещенов В.В. Управление сферой физической культуры и спорта: правовые и организационные основы взаимодействия: монография /В.В. Новокрещенов - Ижевский ГТУ. - Ижевск: Издательство ИжГТУ, 2006. - 138 с.
8. Омельченко С.О. Теоретичні та методичні основи взаємодії соціальних інститутів суспільства в формуванні здорового способу життя учнів загальноосвітніх навчальних закладів: автореф. дис. д-ра пед. наук: 13.00.05 / Луганський національний педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка. - Луганськ, 2008. - 44с.
9. Туленков, М.В. Теоретико-методологічні основи організаційної взаємодії в соціальному управлінні [Текст] : монографія/ М. В. Туленков. -К.: Каравела, 2009. -512 с.
10. Харчева В.Г. Социология: Учеб. пособие для студ. высш. и сред. спец. учеб. завед./ В.Г.Харчева — М.: Логос, 2003. — 256 с.

АНОТАЦІЇ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ ДО РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Олег Вареник

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Метою дослідження є окреслення перспективних напрямів вдосконалення організаційної взаємодії в системі спорту для всіх на місцевому рівні. В результаті теоретичного аналізу уточнено зміст соціально-корпоративного партнерства в системі спорту для всіх на муніципальному рівні. Запропоновано використання кластеру як перспективної організаційно-правової форми взаємодії.

Ключові слова: спорт для всіх; соціально-корпоративне партнерство; кластер.

ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИВЛЕЧЕНИЯ РАЗЛИЧНЫХ СЛОЕВ НАСЕЛЕНИЯ К ДВИГАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ НА МЕСТНОМ УРОВНЕ

Олег Вареник

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Целью исследования является описание перспективных направлений совершенствования организационного взаимодействия в системе спорта для всех на местном уровне. В результате теоретического анализа уточнено содержание социально-корпоративного партнерства в системе спорта для всех на муниципальном уровне. Предложено использование кластера как перспективной организационно-правовой формы взаимодействия.

Ключевые слова: спорт для всех; социально-корпоративное партнерство; кластер.

ORGANIZATIONAL PROSPECTS OF BRINGING IN OF DIFFERENT LAYERS OF POPULATION TO PHYSICAL ACTIVITY AT THE MUNICIPAL LEVEL

Oleh Varenik

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

The goal of the study is to describe of perspective directions of perfection of organizational co-operation in the system of sport for all at local level. As a result of theoretical analysis maintenance of social-corporate partnership is specified in the system of sport for all at municipal level. The use of cluster is offered as a perspective form of co-operation.

Key words: sport for all; social-corporate partnership; cluster.